29-30 Οκτώβριος 2026 | Συνεδριακό Κέντρο Φιλοξενία
Λευκωσία, Κύπρος

8ο Συνέδριο
Βιώσιμης Κινητικότητας και Ευφυών Συστημάτων Μεταφορών

«Χωρικός σχεδιασμός και Κινητικότητα - Βιώσιμη και πολυτροπική κινητικότητα στην Κύπρο»

Αρέστεια Ασπρίδου
Ανώτερη Λειτουργός Πολεοδομίας
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

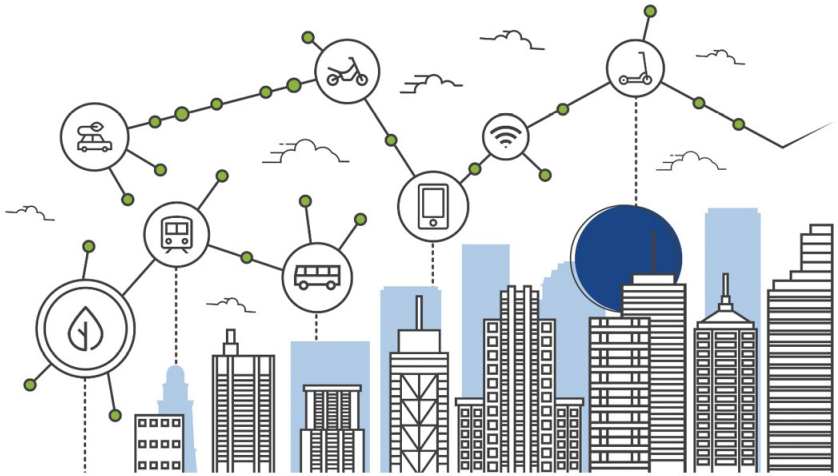

Το Συνέδριο υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σχεδιασμός του χώρου και σχεδιασμός των μεταφορών

- Οι δύο αυτοί τομείς λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία. Οι αποφάσεις για τις χρήσεις γης, δηλαδή το πού κατοικούμε, πού εργαζόμαστε και πού διασκεδάζουμε, καθορίζουν άμεσα τη γεωγραφική κατανομή, την πυκνότητα και την ένταση των αναγκών μετακίνησης μέσα σε μια πόλη.

- Η άναρχη ανάπτυξη ή αλλιώς η αστική διάχυση, εγκλωβίζει τους πολίτες στην εξάρτηση από το ιδιωτικό αυτοκίνητο. Αντίθετα, ένας συνεκτικός πολεοδομικός σχεδιασμός μειώνει τις αποστάσεις και καθιστά εφικτή και βιώσιμη τη λειτουργία των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, του ποδηλάτου και του περπατήματος.

- Η ολοκληρωμένη και παράλληλη ανάπτυξή τους είναι, επομένως, ο μόνος τρόπος για να αποφευχθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση και να δημιουργηθούν λειτουργικές, ανθεκτικές και ανθρώπινες πόλεις.

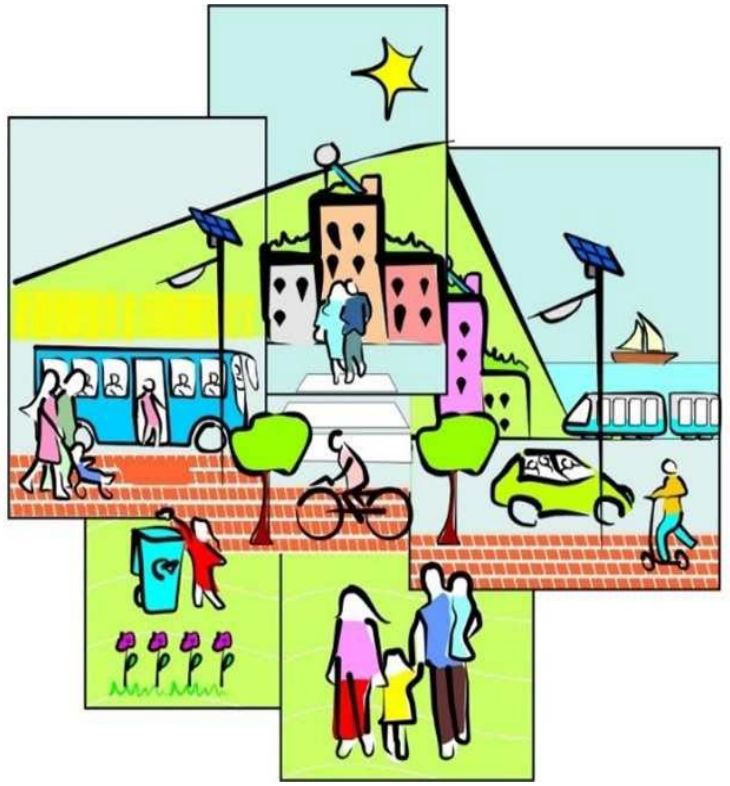

Παράγοντες που οδήγησαν την ανθρωπότητα στην αναγκαιότητα εφαρμογής πολιτικών για βιώσιμη ανάπτυξη και βιώσιμη κινητικότητα

- **Συγκέντρωση πληθυσμού στα αστικά κέντρα –** Κατά τη βιομηχανική επανάσταση και το τέλος της φεουδαρχίας και την αλλαγή στην κατεύθυνση της παγκόσμιας οικονομίας, εκατομμύρια άνθρωποι συγκεντρώνονται στις πόλεις – βιομηχανικά κέντρα, με αποτέλεσμα αυτές να μεγεθύνονται ταχύτατα. Σήμερα, το 59% του παγκόσμιου πληθυσμού (πάνω από 4,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι) κατοικεί σε αστικές περιοχές, ενώ μέχρι το 2050, το ποσοστό αυτό αναμένεται να ανέλθει στο 66%. Οι πόλεις του κόσμου καταλαμβάνουν μόλις το 3% του εδάφους της Γης, είναι όμως υπεύθυνες για το 60-80% της κατανάλωσης ενέργειας αλλά και για το 70% όλων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

- **Μαζική παραγωγή αυτοκινήτων και συνεχής αστικοποίηση του πληθυσμού της γης -** Μετά το τέλος του δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, οι πόλεις εξελίσσονται και αλλάζουν μορφή. Η ανάπτυξη τους προς τα προάστια σε ακτίνα απόστασης 50-60 χλμ. από το κέντρο και ο διαχωρισμός των χρήσεων γης σε ζώνες κατοικίας, βιομηχανίας, εμπορικής χρήσης, ψυχαγωγίας κ.α. (zoning), αναπτύσσει το φαινόμενο της αστικής διάχυσης και την εξάρτηση από το ιδιωτικό αυτοκίνητο.

- **Αύξηση του πληθυσμού της γης** - Σε επτά (7) δεκαετίες, ο πληθυσμός πολλαπλασιάστηκε κατά 3 φορές : 1950 - 2,5 δισεκατομμύρια, 2019 - 7,7 δισεκατομμύρια, Σήμερα - εκτιμάται στα 8,32 δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Η πόλη του αυτοκινήτου
(Πηγή: Newman and Kenworthy, 1999).

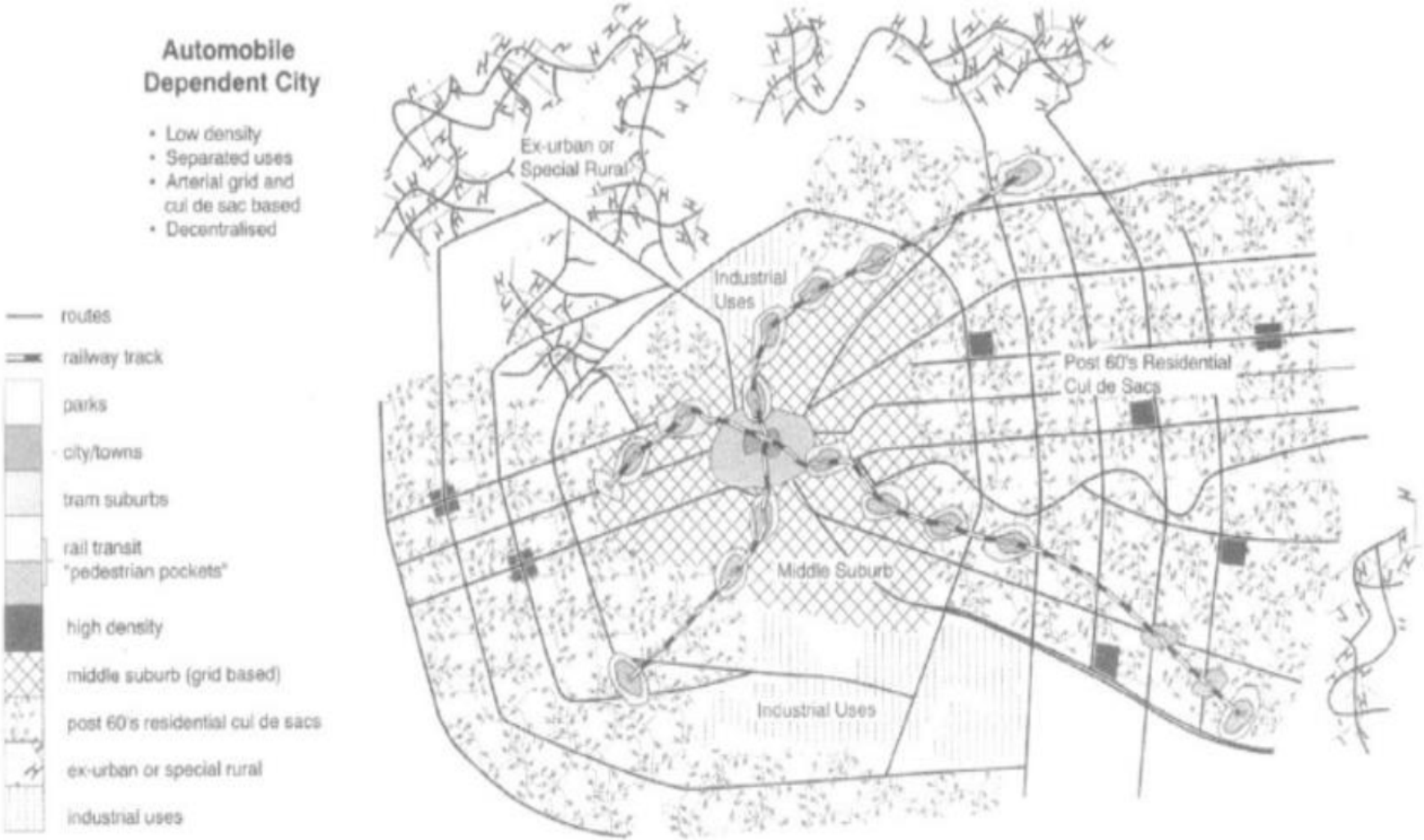

Η πόλη του αυτοκινήτου

Κύπρος – Αστικοποίηση και αστική διάχυση

- **1930 - 1950 :** Στην απογραφή του 1931, περίπου το 80% του πληθυσμού ήταν αγροτικός και μόλις το 20% διέμενε στις πόλεις. Η οικονομία βασιζόταν σχεδόν αποκλειστικά στη γεωργία και την κτηνοτροφία.

- **1960 - 1970 :** Μετά την Ανεξαρτησία, το ποσοστό του αστικού πληθυσμού ανήλθε περίπου στο 35%-40%, λόγω της εκβιομηχάνισης και της ανάπτυξης των υπηρεσιών.

- **Η Βίαιη μεταβολή του 1974:** Η τουρκική εισβολή, ανέτρεψε βίαια τη χωροταξική δομή και οδήγησε σε μαζική, απότομη εγκατάσταση πληθυσμών στα αστικά κέντρα και στα προάστια των ελεύθερων περιοχών, εκτοξεύοντας το ποσοστό αστικοποίησης.

- **Δεκαετίες 1980 - 2000 :** Ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού και του τομέα των υπηρεσιών και μετατροπή της Κύπρου σε μια κατεξοχήν αστική χώρα. Στα τέλη του 20ού αιώνα, το ποσοστό των ανθρώπων που ζούσαν στις πόλεις ξεπέρασε το 60%

- **Σήμερα :** Ποσοστό 66,7% διαμένει στις αστικές περιοχές και 33,3% στην ύπαιθρο.

- **Το φαινόμενο της «Προαστικοποίησης»:** Η αύξηση στις τιμές των ακινήτων στα αστικά κέντρα, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις περιαστικές περιοχές και άλλοι λόγοι, οδηγεί στην μετατροπή πολλών χωριών της περιφέρειας των πόλεων σε «προάστια», στα οποία οι κάτοικοι διαμένουν, αλλά μετακινούνται καθημερινά στις πόλεις για εργασία, εντείνοντας το κυκλοφοριακό πρόβλημα.

Κύπρος – Αστικοποίηση και αστική διάχυση διαχρονικά

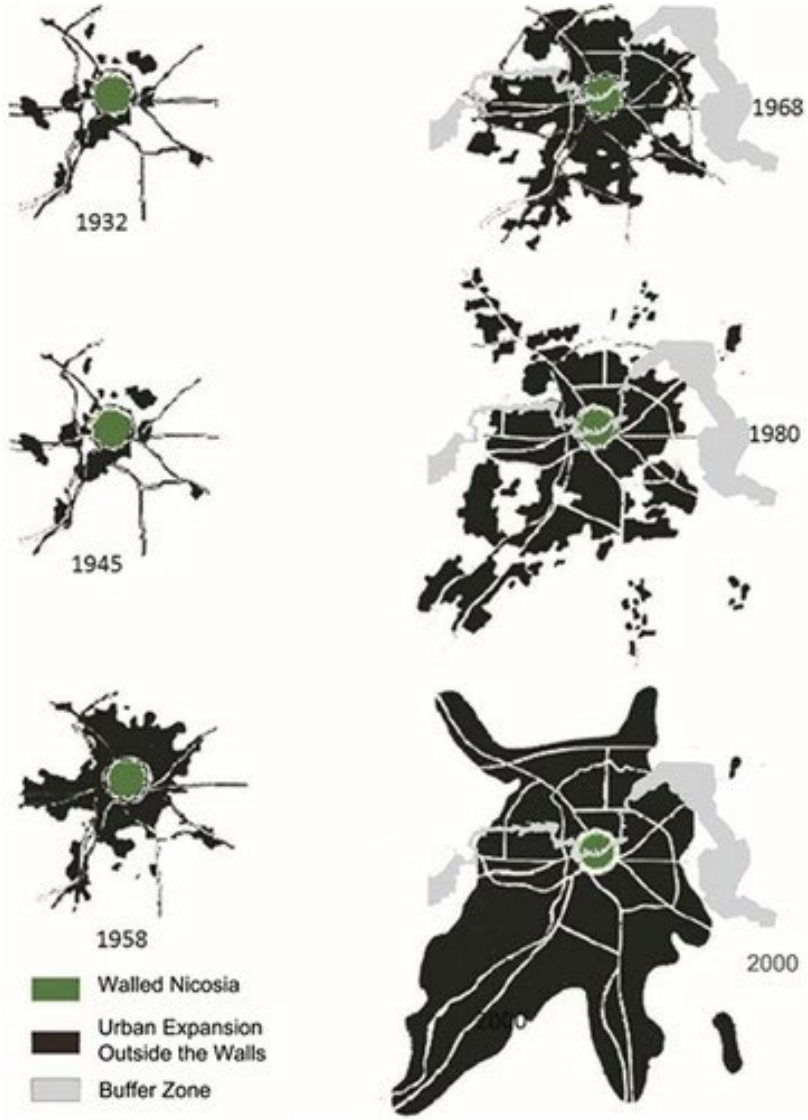

Ο Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος

- Μόλις το 1990, τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος, ο οποίος μέσα από τις πολιτικές του, φιλοδοξεί να μειώσει τα προβλήματα των κυπριακών πόλεων και να αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων τους. Ο νόμος προνοεί την ετοιμασία διαφόρων τύπων Σχεδίων Ανάπτυξης (Τοπικά Σχέδια, Σχέδια Περιοχής, Δήλωση Πολιτικής), μέσω των οποίων προδιαγράφονται οι πολιτικές που ακολουθούνται για την προαγωγή και τον έλεγχο της ανάπτυξης.

- Η γενική στρατηγική των Σχεδίων ανάπτυξης προβλέπει

  - Οργανωμένη / Ενοποιημένη ανάπτυξη - Βιώσιμη ανάπτυξη,

  - Τη διασφάλιση της πυκνότητας των πόλεων (συμπαγής ανάπτυξη), την αίσθηση ενότητας μεταξύ των συνιστώντων στοιχείων και την οικονομία χώρου

  - Την αποδοτική λειτουργία υποδομών και υπηρεσιών και τη σωστή σύνδεσή τους με την υπόλοιπη πόλη

  - Τη βέλτιστη διαχείριση πόρων και τη διασφάλιση της σωστής ποιότητας ζωής για το σύνολο του πληθυσμού

Ο Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμος

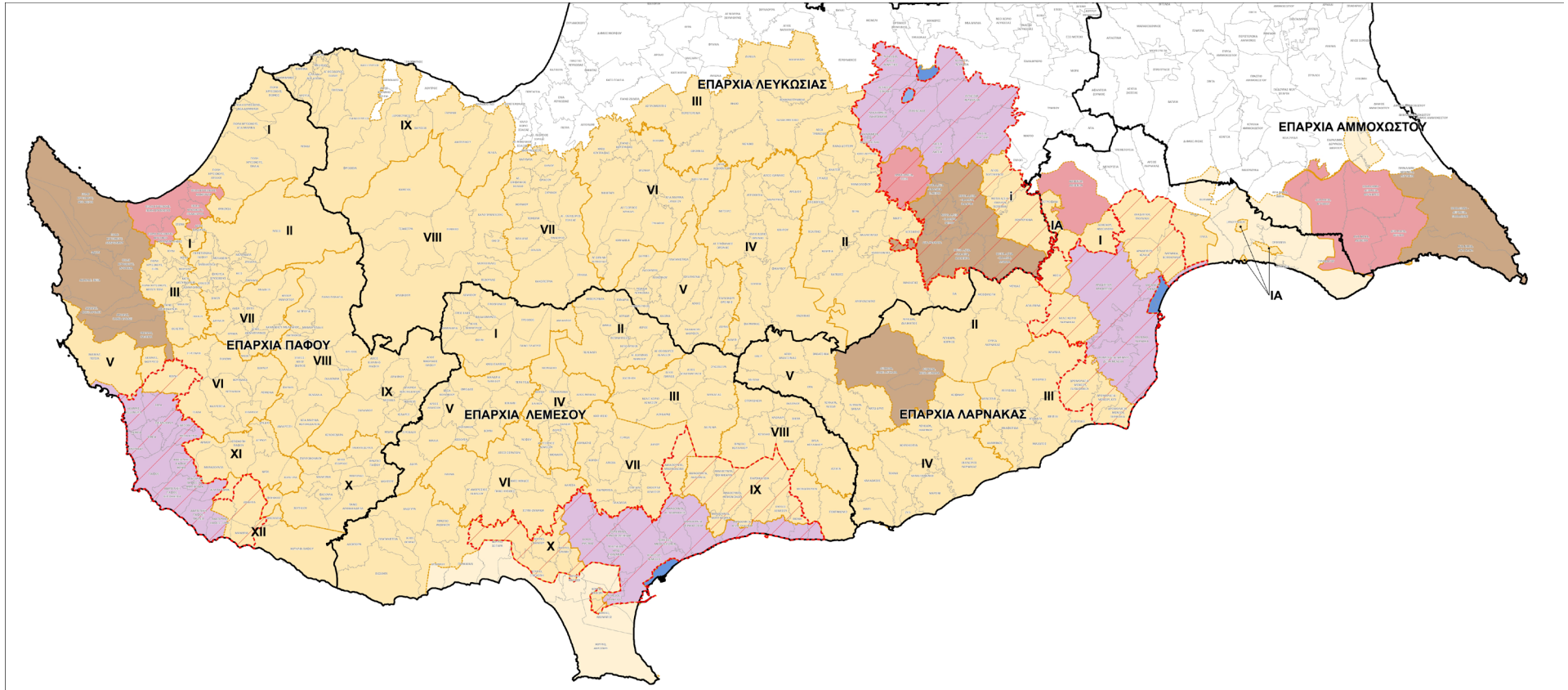

Σχεδιασμός του χώρου και Βιώσιμη / πολυτροπική κινητικότητα στα Σχέδια Ανάπτυξης

- Στα Τοπικά Σχέδια και τα Σχέδια Περιοχής, υπάρχουν ειδικά κεφάλαια για την κυκλοφοριακή πολιτική και τη βιώσιμη/ πολυτροπική κινητικότητα.

- Η κυκλοφοριακή πολιτική περιλαμβάνει σε στρατηγικό επίπεδο στόχους, όπως η αποθάρρυνση της χρήσης ιδιωτικού οχήματος για τις ενδοαστικές μετακινήσεις, ιδιαίτερα εντός του Αστικού Κέντρου και των ιστορικών πυρήνων, η ουσιαστική αναβάθμιση της σημασίας, του ρόλου και της αποδοτικότητας των μέσων μαζικής μεταφοράς, η διασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών και της υποδομής για ενθάρρυνση της πραγματοποίησης ενδοαστικών διακινήσεων με μέσα φιλικά προς το περιβάλλον, όπως είναι το ποδήλατο, και η πεζοπορία, η εναρμόνιση της αστικής κυκλοφοριακής πολιτικής με την Εθνική Στρατηγική για τις Μεταφορές, με το Πρόγραμμα Ενίσχυσης των Δημοσίων Μεταφορών, με τα πορίσματα των Ολοκληρωμένων Σχεδίων Κινητικότητας/Μεταφορών-Χρήσεων Γης για τα μεγάλα αστικά κέντρα και σε ευρύτερο πλαίσιο, με την Πράσινη Βίβλο: «Διαμόρφωση νέας Ευρωπαϊκής Κουλτούρας Αστικής Κινητικότητας» και γενικότερα με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Μεταφορών μετά το 2010 κλπ

- Σε ότι αφορά το οδικό δίκτυο, αυτό ιεραρχείται/ κατηγοριοποιείται σε εθνικούς και αστικούς Αυτοκινητόδρομους, Δρόμους Πρωταρχικής Σημασίας, Δευτερεύον οδικό δίκτυο, Τοπικό οδικό δίκτυο, και Δίκτυο Ποδηλατοδρόμων, Πεζοδρόμων και Πεζοδρομίων.

Σχεδιασμός του χώρου και Βιώσιμη / πολυτροπική κινητικότητα στα Σχέδια Ανάπτυξης

- Η πρόθεση του σχεδιασμού είναι να δημιουργήσει ένα πλέγμα κύριων οδικών αξόνων συνδέοντας τους υφιστάμενους ακτινωτούς δρόμους με παράλληλους που να εξυπηρετούν τη διακίνηση και τη σύνδεση των επιμέρους περιοχών, διαφυλάσσοντας έτσι τις περιβαλλοντικές περιοχές κατοικίας από τη διαμπερή κυκλοφορία.

- Σε ειδικές υποπαράγραφους, καθορίζονται οι πολιτικές για την προώθηση των εναλλακτικών μέσων μεταφοράς (Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, δίκτυα ποδηλατοδρόμων και πεζοδρομίων κλπ)

- Οι βασικές πρόνοιες των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας των αστικών συγκροτημάτων, ενσωματώθηκαν επίσης στα αντίστοιχα Σχέδια Ανάπτυξης

Χάρτες οδικού κύριου οδικού δικτύου και δικτύου Ποδηλατοδρόμων

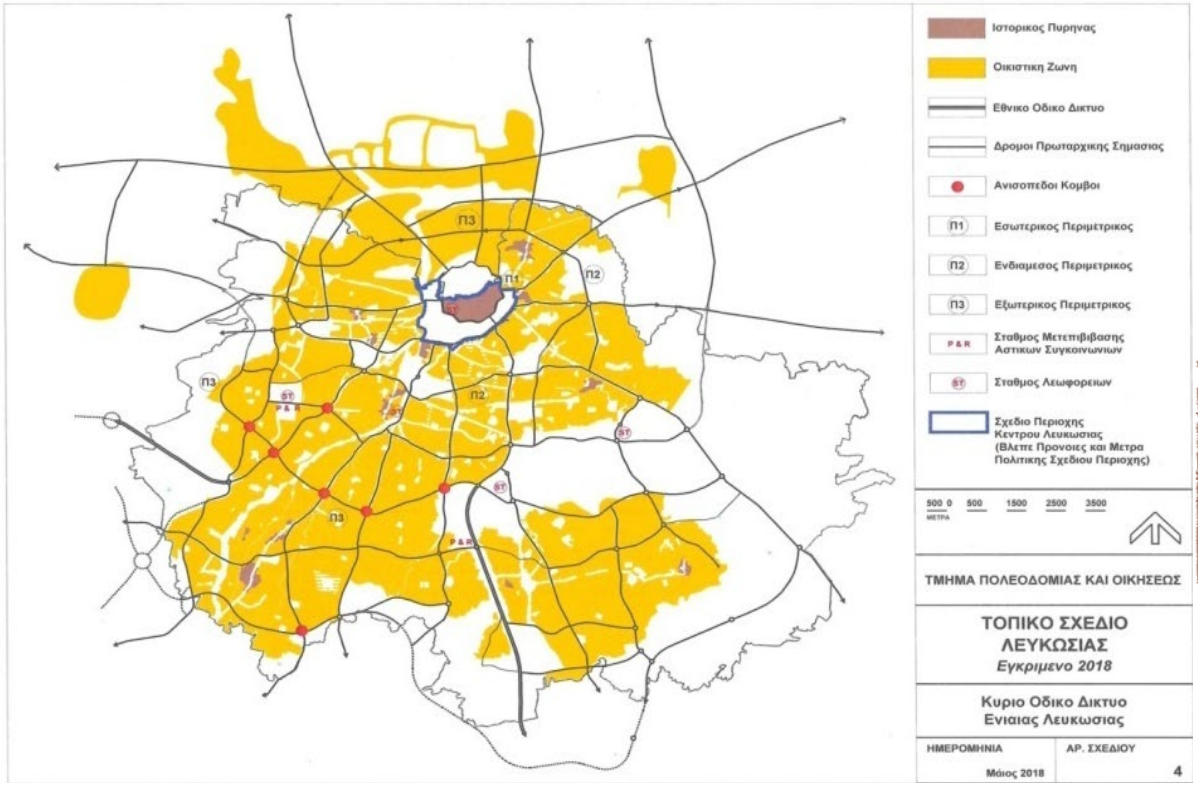

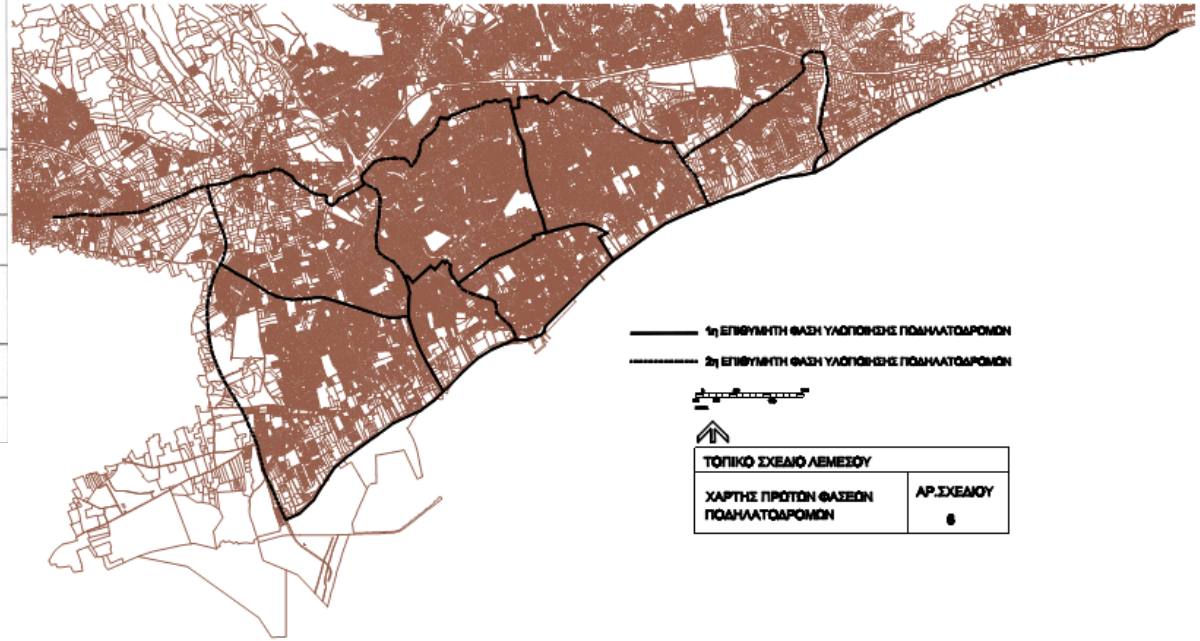

Υλοποίηση Έργων με πρόνοιες βιώσιμης κινητικότητας από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του σχεδιάζει και υλοποιεί Έργα με ενσωμάτωση προνοιών βιώσιμης αστικής κινητικότητας και την ενίσχυση της πολυτροπικότητας στις μεταφορές.
Κάποια παραδείγματα θα δούμε πιο κάτω:

- **Διαδρομές του νερού**

Πεδιαίος Ποταμός

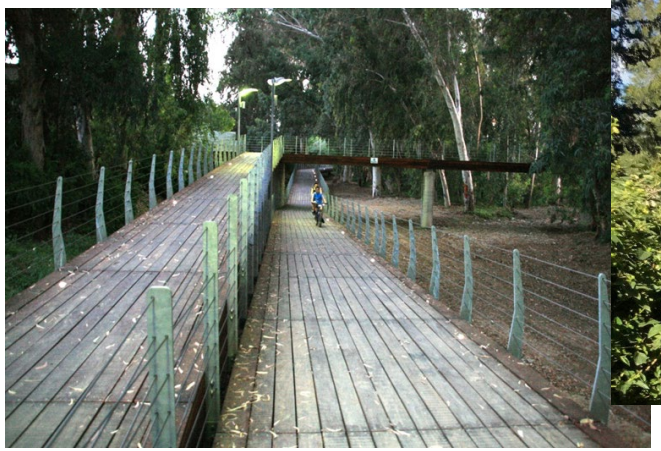

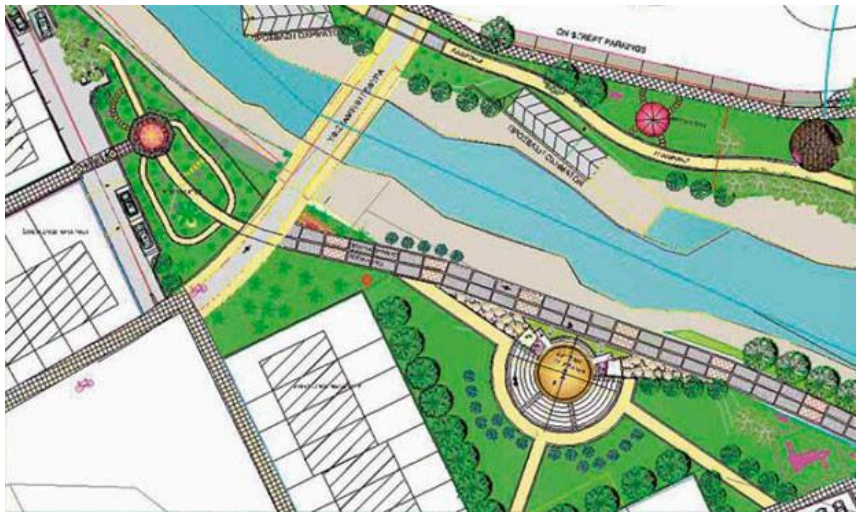

Ποταμός Γαρύλλης στη Λεμεσό

Υλοποίηση Έργων με πρόνοιες βιώσιμης κινητικότητας από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

- **Πολεοδομικά Οδικά Έργα**

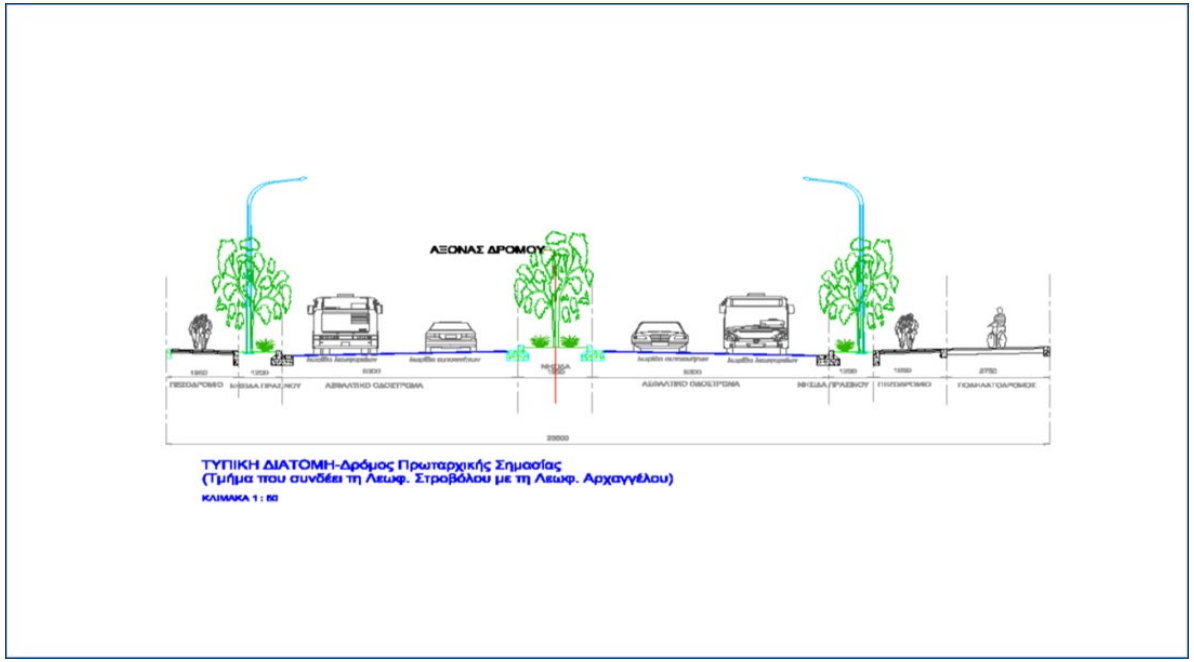

Υλοποίηση Έργων με πρόνοιες βιώσιμης κινητικότητας από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

- **Παραθαλάσσιοι πεζόδρομοι και ποδηλατόδρομοι**

Πρωταράς

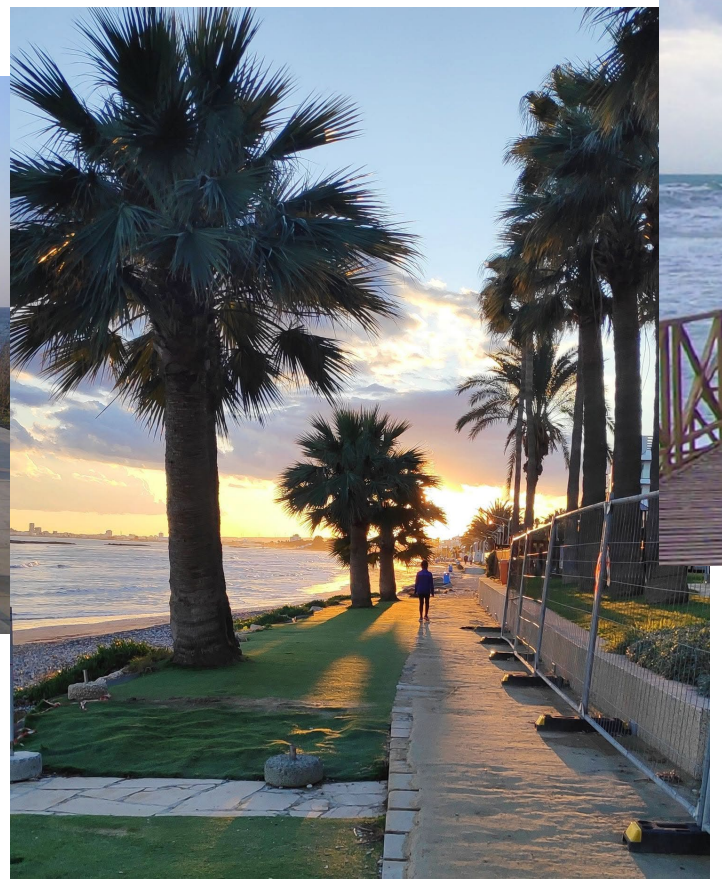

Ορόκλινη

Άγιος Τύχωνας

Οργανωτές

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Συνδιοργανωτές

ΚΑΛΑΔΟΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

University of Cyprus

KOΙΟΣ
Research and Innovation Center of Excellence

Σύλλογος Συγκοινωνιολόγων Κύπρου

Υποστηρικτές

ΕΤΕΚ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

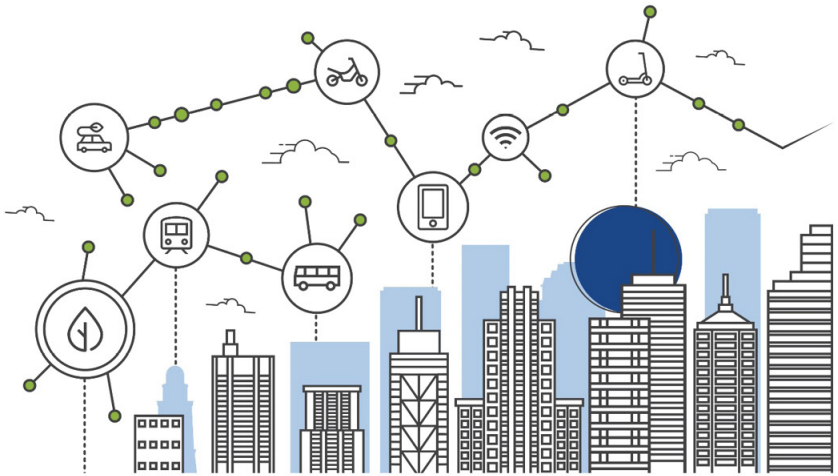

Το Συνέδριο υλοποιείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία
22408100, centraltph@tph.moi.gov.cy